

Научни скуп „Публицистика у развоју друштва и државе II“,
Краљево, 17–18. август 2022.

У оквиру манифестација „Жички духовни сабор – Преображење 2022.“ одржан је други научни скуп на тему „Публицистика у развоју друштва и државе“. Идеја о тематском одређењу прве конференције потекла је на основу рада Славољуба Маржика на приређивању чланака, вести и записа о Карановцу и Краљеву, објављених у штампи Кнежевине Србије и Краљевине Србије (1835–1918), које је Народни музеј Краљево објавио у четири тома. И ове године у фокусу су били новинарство и публицистика, с том разликом што је научни скуп тематски проширен укидањем прошлогодишњег географског ограничења, у циљу будућег организовања скупа као дугогодишњег пројекта. Научни скуп су организовали Народни музеј Краљево, Институт за политичке студије у Београду и Правни факултет Универзитета у Београду. Овом дводневном скупу присуствовао је 21 учесник из Србије, Босне и Херцеговине, и Бугарске, док је рад био подељен у шест седница. Међу учесницима највише су били заступљени историчари, али било је и лингвиста, правника и политиколога.

После свечаног отварања, Мирјана Савић из Народног музеја Краљево одржала је излагање о породици чешког порекла Маржик у историји Краљева (1881–2021). Тиме се Народни музеј опростио од Славољуба Маржика који је преминуо марта 2022. али уједно и дао омаж породици која је допринела својој средини на различитим пољима људске делатности. Потом је почела с радом прва седница, на којој су имали излагања: Ценка Иванова

(Филолошки факултет Универзитета у Великом Трнову „Св. Тирило и Методије“) о српско-бугарским културним и научним темама у књижевности 19. и 20. века, те личним контактима успостављеним између српских и бугарских писаца, Александар М. Миловановић (Филолошки факултет Универзитета у Београду) о утицају Вука Караџића на развој српског публицистичког стила крајем 18. и почетком 19. века, и Јелена Новаковић (Филолошки факултет Универзитета у Београду) о француским писцима у српским надреалистичким публикацијама.

У оквиру друге седнице учествовали су: Драга В. Мاستиловић (Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву) с излагањем о разликама у сазнањима историографије и публицистичком виђењу (како је окарактерисао писање Косте Ст. Павловића) Јована Дучића, Далибор Ђукић (Правни факултет Универзитета у Београду) који је говорио о ставовима које су чланови Савеза удружења православног свештенства износили у свом часопису *Весник* током периода 1959–1967. поводом Македонског црквеног питања и на који начин су комунистичке власти утицале на јавне иступе појединих чланова савеза, те Предраг Р. Терзић (Институт за политичке студије у Београду и градоначелник града Краљева) који је изнео анализу рада и постигнућа политиколошког часописа *Српска политичка мисао* од оснивања 1994. године.

На трећој седници учествовали су: коауторски Драган Танчић (Институт за српску културу Приштина –

Лепосавић) и Ванда Божић (Правни факултет Универзитета Унион у Београду) с излагањем о методолошком и кривичноправном проблему истраживања медија, Бојана Миљковић Катић (Историјски институт у Београду) која је говорила о привредним темама у политичким листовима Кнежевине Србије, Ђорђе Степић (студент Правног факултета у Београду) који је анализирао одјеке доношења Устава из 1888. у српској штампи, те Љубодраг П. Ристић с излагањем о увреди краља по Закону о штампи у периоду од 1903. до 1914. године.

Први дан научног скупа окончан је четвртом седницом на којој су учествовали: Боривоје Милошевић (Филозофски факултет Универзитета у Бањој Луци) који је анализирао писање босанскохерцеговачке штампе о Сарајевском атентату, Срђан Мићић (Институт за новију историју Србије у Београду) који је излагао о новинарском и публицистичком раду југословенских дописника из Швајцарске између два светска рата, те Ена Мирковић (Институт за српску културу Приштина – Лепосавић) која је говорила о комунистичким идејама изношеним у часопису *Зенит* у периоду од 1921. до 1926. и Љубинка Шкодрић (Институт за савремену историју у Београду) која је имала излагање о краткотрајном женском часопису *Весна* из 1953. у контексту тадашње политике женске београдске штампе која је била под директним утицајем комунистичке партије.

Други дан научног скупа отпочео је радом пете седнице у чијем раду су учествовали: Раде Ристановић (Институт за савремену историју у Београду) који је говорио о различитим алтернативним начинима на које су

Београђани могли да се информишу о појединим политичким дешавањима током немачке окупације у Другом светском рату 1941–1944, као и опасностима уколико би били ухваћени од стране окупационог или квислиншког режима; Драженко Ђуровић (доктор историјских наука Филозофског факултета Универзитета у Београду) је у свом излагању говорио о перцепцији књижевности Ива Андрића у српској и муслиманској јавности у Босни и Херцеговини, те на који начин су реаговали локални органи комунистичке партије у периоду од 1950. до 1968. године; Немања Трифуновић (Народни музеј Краљево) је говорио о привредним темама Краљева и околине које су обрађиване у листу *Тежак* у периоду од 1882. до 1914, док је Драган Драшковић (музејски саветник Народног музеја Краљево у пензији) своје излагање је посветио француско-српским везама у контексту историје града Краљево у периоду од 1903. до 1914. године.

Научни скуп је окончан последњом, шестом седницом у којој су учествовали Дарко Гучанин (Народни музеј Краљево) с излагањем о реакцијама и поделама у локалним органима комунистичке партије поводом издавања збирке афоризама *На љуту рану, љуту траву*, те последицама које је њен аутор Растко Закић трпео у наредним деценијама због изнете критике постојећег политичког система и Милош Тимогијевић (Народни музеј у Чачку) који је анализирао питање ривалства између градова Чачка и Краљево кроз опште друштвене догађаје и медијско извештавање о кошаркашким утакмицама, пре свега *Борца* из Чачка и *Слоге* из Краљева, али и других локалних клубова у периоду од 1945. до 1991. године.

Успешан рад другог по реду научног скупа посвећеног улози и утицајима публицистике на развој друштва и државе, те проширивање тематских оквира који су омогућили пријављивање учесника из три државе, вероватно су добри показатељи да

ће организатори успети у свом науку да у будућности наставе рад у оквирима дугогодишњег пројекта кроз сарадњу Народног музеја Краљева са другим институцијама из земље, и можда, иностранства.

Срђан МИЋИЋ

Научни скуп „Српске националне интеграције и дезинтеграције кроз времена“, Народни музеј Лесковац, 14–15. октобар 2022.

У Народном музеју у Лесковцу, 14. и 15. октобра 2022, одржан је научни скуп с међународним учешћем „Српске националне интеграције и дезинтеграције кроз времена“. Конференцију су организовали Народни музеј (Лесковац), Институт за савремену историју (Београд) и Центар за историјска истраживања Филозофског факултета у Нишу.

Први дан научног скупа био је намењен излагањима, а други дан посети Царичином граду, археолошком налазишту у близини Лесковца. Пленарна излагања имали су др Бојан Димитријевић („Никола Калабић – прилог за размјенање једне ратне биографије“) и др Зоран Аврамовић („Српски (дез)интегративни процеси – искуство са краја 20. века“). На скупу је било представљено 25 радова, а било је 35 учесника из Србије, Бугарске, Северне Македоније и Републике Српске. Радови су били из области историје, археологије, политикологије и културологије. Излагања су била подељена у три сесије, од којих су две биле посвећене историографији, политикологији и културологији док је једна била посвећена археологији и историји уметности. У првој сесији били су радови који су се бавили Великом источном

кризом и Источним питањем, међуратним периодом на југу Србије (банкарству у Нишу, приликама у Призрену и околини), периодом окупације (штампа у окупираном Нишу), појединцима (Миливоје Трбић, Гаврило Николић), као и политичко-безбедносном ситуацијом у Бановини Хрватској 1939–1940. У сесији где су преовлађивали археолози и историчари уметности, теме су биле о жртвеницима с локалитета кућишта у селу Чекмин, о *митраизму* на простору Јужне Србије, о сликарству манастира Дечани, о европским изворима на романским језицима културне баштине Лесковца и околине, занимањима становника Крушевца у 19. веку, српском војном утврђењу из 19. века код Бабушнице и Народном универзитету у листу *Лесковачки гласник* у периоду између два светска рата. У другој сесији која се тицала историографије, теме су биле посвећене периоду Другог светског рата и након њега. Презентовани су радови који су се тицали интеграције прогнаних Словенаца међу српским становништвом за време рата, западних савезника и партизанског покрета у Србији 1941–1944, граница Србије у виђењима Српске радикалне странке пре и после Другог светског рата, српске политичке